3. Servik. Põhijoonises ruutu ehk püstkülikut mainiv (selle järele ruut- ehk püstkülikservik) kaheksa seinaga ja siseväljakuga servhoone ():
a) lamp-, b) tömpservik[1]).

C. Kaksteistkülikud:

1. Tiivik ehk tiibhoone. Kahte pikiküli liitunud kurmikut mäiniv 12 küljega hoone ():
a) lamp-, b) tömp-, c) püst-tiivik.

2. Ristik ehk risthoone. Põhijoonis risti meeldetuletav 12 seinaga hoone ():
a) lamp-, b) tömp-, c) püstristik.

D. Uljeshooned ja harghooned (nelikud ja hargikud): 6-, 8-, 10-, 12-, 14-, 16- jne. seinalised tavalisesti üksikute põhivormide kokkuehitamisel ja liitumisel, aga ka tervikuina ehitatud keeruka põhijoonisega hooned, milledest ühed seinte väljakaardumisel (uljed ja kärgad), teised sissekaardumisel (kurmud ja taanud) sünnivad:
1) uljik
2) hargik } alaliigitus nagu eelmisilgi (vt. 31. ja 40. joon.).

III. Kaarhooned ja sõõrhooned (kaarikud ja sõõrikud). Enamasti monumentaal-, hiilge- või tehnilised ehitised, mis moodustuvad kaar- ja sõõrseinust. Sageli esinevad nurkimoodustavate elemendega koos. Neist olgu tähelepanu juhitud vaid üksikuile alamrühmile:

1) Tiibkaarhoone (tiibkaarik) 
2) Tiibsõõrhoone (tiibsõõrik) 
3) Sõõrik 
4) Siirik ehk siirservik 
5) Rummsiirik 
6) Kaarik ,

— kõik vormid, mis erilist määrangut ei vaja. Alaliigitused nagu eelmisilgi.

Põhijoonest eraldi aga võime kõnelda lambikuist, tömbikuist, püstikuist ja tornest, arvestades peaasjalikult püstmõõdet.

Majakere vormi kõrval väärivad erilist tähelepanu katusevormid, seda enam, et nad linna maastikupildis sageli kõige selgemini esineva osa moodustavad. Katusevormide süsteem (Frobenius!) (Passarge!) on aga sedavõrt täielikult olemas (40) (63) ja meiegi literatuuris tuttav (72), et vähemalt käesolevas töös näib üleliigne olevat eriliselt ja laadilt neisse süveneda.

Lisame edasi majakerele katusevormi nimetuse juurde, siis saabub kujutelm tervest elamutüübist. Selliste tüüpide süsteem on meile nii-ütelda näidiste kogu, millega võrdleme tõelisi vorme ja millede abil pääseme pikist ja aegaviitvaist vormikirjeldusist (72). Olgugi et need tüübid on õieti üldistatud ideaalsed vormid, mis tõelikkuses sageli täiuslikult ei esine, tarvitame nende nimetusi ka siis, kui nad oluliselt ikkagi sarnanevad süsteemi tüübega.

Vormide levimine. Linnas jalutelles on igaüks tähele pannud, et ümbruses üksik maja niipalju silma ei hakka kui uuliseinamid. Linnafüsiognoomiliselt ei ole seega üksik elamu niipalju mõõduandev kui majade rühmiti esinemine, s. t. kuidas majad koonduvad uuleks, saruks ja linnaosiseiks. Selle kinnistamiseks on aga alul vaja selgust tuua üksikute elamuvormide levimisse. Vähemais suurlinnades ja siirelinnades — nagu Tartus ja Tallinnas — esineb suurem vormide vaheldus vähemal alal kui suur-, kasa- ja hiidlinnades; viimaseis on ühtlasemaid maju ja majade alu. Seetõttu võib Tartu iga üksiku elamuvormi kartograafiline kinnistamine otsesest vaatlusest eemalseisjale liiga suure tööinnuna paista. Ei ole siiski karta, et rohkete erivormide üksikasjalik kinnistamine võiks linnaplaanile maalida mõnesuguse apokrüüfilise segaduse; ei — ka siia on võimalik korda luua. Sõeludes üksikuid vorme ning kinnistades neid vastavate märgistega linnaplaanile (vt. Tartu elamuvormide plaan, lisa XV), saavutame mitte üksi selgeima pildi üksikute elamutüüpide levimisest, vaid leiame ka näolt erinevad linna-iseosad. Sobivalt äsjamainitud elamuvormide plaaniga näeme linna ääreosades, eriti lõunas ja kagus, valitsevaid madalaid ja lihtsaid vorme. Need on kas ruutja või sirukja

1) Püst- ja tornservik ei ole valgustustingimuste tõttu võimalik.

Tartu, lk. 231